

*Ольга Григорівна Варич,
доцент кафедри теорії права та держави
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка,
кандидат юридичних наук, доцент*

ДЕРЖАВА ТА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ: ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТИРІВ

Постановка проблеми. Права людини в галузі охорони здоров'я в Україні захищені цілою низкою ратифікованих міжнародних документів, зокрема, такими, як: Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права, Конвенція про права інвалідів, Конвенція про права дитини, Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод, Європейська соціальна хартія. Конституцією України визнано людину, її життя й здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпеку найвищою соціальною цінністю. Такий визначальний постулат особливо актуально звучить в сучасних умовах, коли на долю людства припала величезна глиба боротьби з пандемією ХХІ століття – COVID-19. Саме в цей період питання охорони здоров'я суспільства стає найціннішим пріоритетом світового масштабу, адже ми всі усвідомлюємо, що здоров'я є безцінним надбанням кожної людини, важливою та необхідною умовою її повноцінного життя. Разом з тим, ми не повинні концентруватись виключно на здоров'ї окремої людини, а враховувати здоров'я окремої нації та всього суспільства у цілому.

Сучасні виклики у сфері охорони здоров'я людства значною мірою впливають на необхідність переоцінки, в першу чергу, державами питання зміни політичних курсів у напрямку вирішення проблем реформування системи охорони здоров'я, оскільки здоров'я населення виступає одним з найважливіших чинників державотворення та безпеки держави, є базовою складовою людського капіталу та конкурентоспроможності країни й перебуває в тісному інтегральному зв'язку з економікою, наукою та обороноздатністю [6, с. 8]. Саме тому надзвичайно актуальним для України є необхідність дослідження проблем переосмислення державою ціннісних орієнтирів, напрямків реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я населення як цінності, що має стратегічне значення для сталого розвитку суспільства і належить до актуальних завдань розвитку сучасної держави.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання теорії та практики реалізації та реформування державної політики у сфері охорони здоров'я, різні аспекти державно-правового регулювання у сфері охорони здоров'я привертають увагу багатьох дослідників, серед яких: Б. Волос, А. Голяченко, Д. Карамішев, В. Пашков, С. Вовк, П. Волянський, З. Гладун, Р. Гревцова, В. Карлаш, В. Лехан, Б. Логвиненко, О. Мусій, Л. Пиріг, В. Пономаренко, Я. Радиш, В. Рудий, А. Степаненко, Г. Стеценко, В. Щербина та ін.

Мета статті. Метою статті є з'ясування першочергових ціннісних пріоритетів, сучасних орієнтирів розвитку державно-правового регулювання у сфері охорони здоров'я населення.

Методи та процедури дослідження. Наукове вивчення сучасних пріоритетних орієнтирів державно-правового регулювання у сфері охорони здоров'я потребує визначення особливостей і функціональних можливостей принципів наукового пізнання, методологічних підходів, методів дослідження. Насамперед слід звернути увагу на систему принципів наукового пізнання (об'єктивності, системності, професійності, всебічності, відповідальності, гласності та ін.), які визначають систему ідей та положень, що становлять основу будь-якого наукового дослідження, у тому числі, стосуються вивчення державно-правового регулювання сфери охорони здоров'я населення. Окрім принципів наукового пізнання, важливе місце в системі методології цієї роботи займають методологічні підходи. Потрібно звернути увагу на функціональний підхід, який має універсальний характер, застосовується в різних науках, основною ідеєю якого є вивчення функціонального призначення будь-якого явища, яке становить предмет наукового дослідження, його місця та ролі серед феноменів правової реальності. Функціональний підхід у контексті предмета статті віді-

грає ключову роль, оскільки в цілому надає змогу розкрити проблематику державно-правового регулювання сфери охорони здоров'я як важливого напрямку функціонального призначення держави в сферах охорони здоров'я населення, а також надає змогу визначити критерії пріоритетності та ефективності державно-правового регулювання охорони здоров'я, методику його застосування та узагальнення отриманих результатів, що дозволить концептуалізувати уявлення про цінність та пріоритетність державно-правового регулювання охорони здоров'я в цілому та його прояву в сфері охорони здоров'я населення. Державно-правове регулювання в системі забезпечення охорони здоров'я населення, як пізнавальна проблематика, потребує застосування системи наступних методів: філософсько-світоглядних методів, які забезпечують вивчення вказаної проблематики через площину загального уявлення про всесвіт та його виключну цінність (умову) забезпечення життя і здоров'я людини; загальнонаукових методів, що акцентують увагу на об'єктивно зумовленому характері державно-правового регулювання у сфері охорони здоров'я населення як передумови результативності реалізації державою функції охорони здоров'я населення, яка має наукознавчий характер та потребує вивчення на рівні різноманітних суспільних наук; спеціально-наукових методів, які забезпечують дослідження державно-правового регулювання у сфері охорони здоров'я як явища публічно-правового плану.

Виклад основного матеріалу. Охорона здоров'я громадян базується на ряді принципів, які закріплені в Основах законодавства України про охорону здоров'я. До них відносяться: визнання охорони здоров'я пріоритетним напрямом діяльності суспільства і держави; дотримання прав і свобод людини і громадянина в галузі охорони здоров'я і забезпечення пов'язаних з ними державних гарантій; загальнодоступність медичної допомоги та інших послуг у галузі охорони здоров'я; відповідність завданням і рівню соціально-економічного і культурного розвитку суспільства, наукова обґрунтованість, матеріально-технічна і фінансова забезпеченість; децентралізація державного управління, розвиток самоврядування і самостійності працівників сфери охорони здоров'я на правовій і договірній основах та інше [4, с. 203].

Очевидно, що будь-якій активній діяльності держави з метою здійснення керуючого впливу на зміст, характер та інтенсивність реалізації суспільних відносин має передувати окрема підготовча фаза, що зазвичай серед іншого полягає у формалізації доктринальних положень політики у документах, що мають юридичну силу і можуть виконувати функцію алгоритму діяльності органів держави, спрямованого на досягнення визначених суспільних ефектів, а також у контролі за реалізацією сформованої політики держави з можливою поточною модифікацією складових державної політики, що застосовується. В свою чергу, ефективне функціонування сфери охорони здоров'я, її суспільно затребувані трансформації можливі лише за умови створення та функціонування відповідних правових механізмів, за допомогою яких власне і забезпечуються конституційні гарантії громадян на охорону здоров'я, розвиток ринку медичних послуг та фармацевтичного обслуговування, збільшення майнової основи закладів охорони здоров'я [5, с. 478]. В цьому напрямку важливим є, з одного боку, посилення ролі держави у напрямку підвищення ефективності юридичної регламентації питань охорони здоров'я населення, а з іншого – громадських структур та самих громадян, які беруть безпосередню участь у суспільних процесах. Фактично ми говоримо про взаємини між державною владою та охороною здоров'я як частиною публічної влади, громадським й індивідуальним здоров'ям. Характер таких відносин обумовлює стан здоров'я індивіда та суспільства. Цілком очевидним в цьому напрямку є те, що у процесі державно-правового регулювання у сфері охорони здоров'я можливо виокремити наступні складові: 1) система органів державної влади і місцевого самоврядування, яка задіяна в процесі здійснення державно-правового регулювання відносин (інституційна складова державно-правового регулювання у сфері охорони здоров'я); 2) система нормативно-правових актів, що становить правове підґрунтя процесу державно-правового регулювання у сфері охорони здоров'я (нормативна складова державно-правового регулювання у сфері охорони здоров'я).

В цьому напрямку, задля реалізації головної мети державно-правового регулювання в галузі охорони здоров'я – забезпечення умов для досягнення максимальних термінів природної тривалості життя, високої якості духовного й фізичного здоров'я, ефективної репродукції здорової нації, держава повинна створити розвинену нормативно-правову базу, що має ґрунтуватись на Конституції України, міжнародних конвенціях та інших угодах про захист прав, здоров'я та гідності людини [7, с. 17]. Означені складові тісно пов'язані між собою, оскільки визначальною функцією держави у сфері охорони здоров'я є законотворча.

Охорона здоров'я населення передбачає, що державно-правове регулювання буде встановлювати загальні правила та порядок для здійснення медичної діяльності, в тому числі з надання медичної допомоги, рівень відповідальності за дотриманням встановлених правил, а також особливості впливу держави та її органів на діяльність організацій охорони здоров'я. Такі правила повинні бути засновані на законній стратегії по суспільному розвитку, державній медичній програмі, а також враховувати медичні стандарти та механізм обов'язкового їх виконання, державний контроль і адміністративно-правовий примус [8, с. 72].

Оскільки державно-правове регулювання у сфері охорони здоров'я є складним процесом, адже торкається надважливих сфер суспільного життя, держава повинна визначити його пріоритетні орієнтири. 1. Здоров'я населення виступає не лише важливим соціальним критерієм ступеня розвитку та благополуччя суспільства, а й пріоритетним фактором забезпечення національної безпеки. Саме тому у процесі здійснення державно-правового регулювання у сфері охорони здоров'я, держава як головний суб'єкт має чітко визначити громадське здоров'я як пріоритетну умову національної безпеки, що забезпечується через сферу простору паритетної відповідальності громадянина, держави та її інститутів. Однак масштаб відповідальності цих суб'єктів у межах кожної держави декларує досить часто навіть і радикальні відмінності, що базується на нормативних принципах легітимності її політики у сфері охорони здоров'я [2, с. 110]. 2. З метою успішної стратегічної політики та управління у сфері охорони здоров'я важливим кроком є обрання оптимальної моделі охорони здоров'я, яка б змогла врахувати та реалізувати інтереси всіх суб'єктів. В Україні охорона здоров'я населення забезпечується діяльністю державної, комунальної та приватної систем охорони здоров'я. Це говорить про те, що здійснення державного регулювання спирається на існуючі державні та недержавні моделі охорони здоров'я [1, с. 102]. Разом з тим, простежується тенденція до децентралізації, за якої управління є продуктом спільної діяльності широкого кола суб'єктів, що діють на рівні держави (парламенти, міністерства, відомства, державні та комунальні органи і установи), суспільства (підприємства, профспілки та інші громадські організації, у тому числі лікарів, страхові компанії, доброчинні фонди, засоби масової інформації, окремі громадяни) і на міжнародному рівні (Організація Об'єднаних Націй, Європейський Союз, Всесвітня організація охорони здоров'я тощо) [3, с. 74]. Втім, врахування та втілення у життя на законодавчому рівні будь-якої моделі управління у сфері охорони здоров'я потребує врахування державою важливого фактора – необхідності забезпечення підтримання балансу інтересів громадян як суб'єктів, що мають право отримувати належну медичну допомогу та постачальників такої медичної допомоги – медичних установ, що її надають. 3. Здоров'я населення є важливим фактором збереження і розвитку національного людського капіталу держави. Саме тому, цілком очевидним є те, що існує прямий взаємозв'язок між людським капіталом та економічним зростанням, в межах яких важливим чинником їх збереження виступає саме система охорони здоров'я. Збереження капіталу здоров'я як важливої частини людського капіталу входить до числа факторів, за якими визначається національна конкурентоздатність держави на міжнародному чи європейському рівнях. 4. Державно-правове регулювання не спроможне забезпечити належний рівень системи охорони здоров'я без створення належної нормативної основи її функціонування. Розробка та прийняття відповідних нормативно-правових актів повинні спиратись на позитивний світовий досвід та враховувати особливості національної моделі охорони здоров'я, зокрема. При цьому визначальним є впорядкування існуючої нормативно-правової бази у сфері охорони здоров'я та створення передумов для забезпечення її гармонізації з європейським законодавством. В цьому напрямку важливим є належне законодавче закріплення питань доступності медичної допомоги, удосконалення фінансування системи охорони здоров'я, безпосередньої організації медичної допомоги, підвищення її якості та інформаційного забезпечення. 5. Забезпечення ефективної охорони навколишнього природного середовища. Діяльність держави у сфері екології як важливий напрямок охорони здоров'я населення, в першу чергу, отримує прояв у реалізації нею екологічної функції. В цьому контексті важливим є поєднання ефективного державного регулювання визначальних сфер екологічної безпеки населення з діяльністю екологічних організацій та структур, що здатні продукувати новітні технології та шляхи вирішення екологічних проблем сучасності, а отже, зберегти здоров'я населення.

Висновки. З урахуванням вищевказаних положень, слід зазначити, що здоров'я населення виступає найбільшою соціальною та індивідуальною цінністю, яка має важливе значення для сталого розвитку суспільства і належить до стратегічних завдань розвитку сучасної України. Від-

так, саме держава має стати «публічним» та «біологічним» щитом у глобальній проблемі охорони здоров'я населення, яке виступає одним з найважливіших чинників державотворення та безпеки держави, є базовою складовою людського капіталу та конкурентоспроможності країни й перебуває в тісному інтегральному зв'язку з економікою, наукою та обороноздатністю. Саме тому з урахуванням світових тенденцій держава повинна сконцентрувати зусилля на формуванні нових орієнтирів, що здатні належним чином врегулювати важливі проблеми у системі охорони здоров'я: визначити високий рівень пріоритетності здоров'я населення як умови національної безпеки країни, її конкурентоспроможності на міжнародному рівні, обрати оптимальну модель системи охорони здоров'я, створити належну нормативну основу її функціонування, встановити ефективну охорону навколишнього природного середовища як важливу умову забезпечення здоров'я населення.

Список використаних джерел

1. Карлаш В. В. Державне регулювання сучасним станом охорони здоров'я України / В. В. Карлаш // Інвестиції: практика та досвід. – 2020. – № 1. – С. 101–104.
2. Кланца А. І. Громадське здоров'я як умова національної безпеки держави, Вісник НАДУ при Президентові України (Серія «Державне управління»), 2018, №1. – С.107-113.
3. Лазоришинець В. В., Слабкий Г. О., Ярош Н. П., Чепелевська Л. А., Шевченко М. В., Кутуза А. С., Ціборовський О. М., Істомін С. В., Кондратюк Н. Ю., Кучеренко Н.Т., Тяпкін Г. М. Державне управління охороною здоров'я України : [монографія]. – К., 2014. – 312 с.
4. Музика М. С. Методи та механізм здійснення державного регулювання відносин у сфері охорони здоров'я. Медичне право України: правовий статус пацієнтів в Україні та його законодавче забезпечення (генезис, розвиток, проблеми і перспективи вдосконалення). Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції 17-18.04. 2008. – С. 202-207 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://medicallaw.org.ua/uploads/media/02_202_01.pdf
5. Пашков В. М. Господарсько-правове регулювання в сфері охорони здоров'я : доктринальні положення. Правова доктрина – основа формування правової системи держави: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 20-річчю НАПрН України та обговоренню п'яти том. моногр. «Правова доктрина України», 2013. – С. 475–479.
6. Свініцький А. С. Здоров'я населення як важливий чинник державотворення та національної безпеки, Практикуючий лікар, 2013, №2. – С.7-13.
7. Ціборовський О. М., Істомін С. В., Сорока В. М. Шляхи систематизації законодавства України у сфері охорони здоров'я. – Київ, 2011. – 72 с.
8. Щербина В. С. Господарське право : підручник. – 2-е вид., перероб. і доп. – К. : Юрінком Інтер, 2017. – 592 с.

References

1. Karlash V. V. Derzhavne rehuliuivannia suchasnym stanom okhorony zdorovia Ukrainy / V. V. Karlash // Investitsii: praktyka ta dosvid. – 2020. – № 1. – S. 101–104.
2. Klantsa A. I. Hromadske zdorovia yak umova natsionalnoi bezpeky derzhavy, Visnyk NADU pry Prezydentovi Ukrainy (Seriia «Derzhavne upravlinnia»), 2018, №1. – S.107-113.
3. Lazoryshynets V. V., Slabkyi H. O., Yarosh N. P., Chepelevska L. A., Shevchenko M. V., Kutuza A. S., TsiBOROVskyy O. M., Istomyn S. V., Kondratiuk N. Iu., Kucherenko N. T., Tiapkin H. M. Derzhavne upravlinnia okhoronoiu zdorovia Ukrainy : [monohrafiia]. – K., 2014. – 312 s.
4. Muzyka M. Metody ta mekhanizm zdiisnennia derzhavnoho rehuliuivannia vidnosyn u sferi okhorony zdorovia. Medychne pravo Ukrainy: pravovyi status patsiientiv v Ukraini ta yoho zakonodavche zabezpechennia (henezys, rozvytok, problemy i perspektyvy vdoskonalennia). Materialy II Vseukrainskoi naukovopraktychnoi konferentsii 17-18.04. 2008. – S. 202-207 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://medicallaw.org.ua/uploads/media/02_202_01.pdf
5. Pashkov V. M. Hospodarsko-pravove rehuliuivannia v sferi okhorony zdorovia: doktrynalni polozhennia, Pravova doktryna – osnova formuvannia pravovoi systemy derzhavy : materialy Mizhnar. nauk.-prakt. konf., prysviach. 20-richchiu NAPrN Ukrainy ta obhovorenniu piatytom. monohr. «Pravova doktryna Ukrainy», 2013. – S. 475–479.
6. Svinitskyi A. S. Zdorovia naseleennia yak vazhlyvyi chynnyk derzhavotvorennia ta natsionalnoi bezpeky. Praktykuiuchy likar, 2013, №2. – S.7-13.
7. TsiBOROVskyy O. M., Istomin S. V., Soroka V. M. Shliakhy systematyzatsii zakonodavstva Ukrainy u sferi okhorony zdorovia. – Kyiv, 2011. – 72 s.
8. Shcherbyna V. S. Hospodarske pravo : pidruchnyk. – 2-e vyd., pererob. i dop. – K. : Yurinkom Inter, 2017. – 592 s.

Варич О. Г. Держава та здоров'я населення: переосмислення ціннісних орієнтирів

У статті досліджені деякі проблеми державно-правового регулювання у сфері охорони здоров'я шляхом акумулювання та застосування широкого кола складових методологічної основи юриспруденції.

Основу цього наукового дослідження складає система принципів наукового пізнання, методологічних підходів і методів наукового дослідження, які в органічному поєднанні спроможні забезпечити всебічність, об'єктивність і результативність такої науково-дослідної роботи. У статті використано систему принципів наукового пізнання (об'єктивності, системності, професійності, всебічності, відповідальності, гласності та ін.), які визначають ідеї та положення, що становлять основу будь-якого наукового дослідження, у тому числі, стосуються вивчення державно-правового регулювання сфери охорони здоров'я населення. Окрім принципів наукового пізнання в роботі використаний функціональний науковий підхід, який надає змогу розкрити проблематику державно-правового регулювання сфери охорони здоров'я як важливого напрямку функціонального призначення держави в сфері охорони здоров'я населення, визначити орієнтири пріоритетності та критерії ефективності державно-правового регулювання охорони здоров'я, методику його застосування та узагальнення отриманих результатів, що дозволить концептуалізувати уявлення про цінність та пріоритетність державно-правового регулювання охорони здоров'я в цілому та його прояву в сфері охорони здоров'я населення зокрема.

Як пізнавальна проблематика державно-правове регулювання в системі забезпечення охорони здоров'я досліджено з використанням системи відповідних методів, серед яких: філософсько-світоглядні методи, які забезпечують вивчення вказаної проблематики через площину загального уявлення про всесвіт та його виключну цінність (умову) убезпечення життя і здоров'я людини; загальнонаукові методи, що акцентують увагу на об'єктивно зумовленому характері державно-правового регулювання у сфері охорони здоров'я населення як передумови результативності реалізації державою функції охорони здоров'я населення, яка має наукознавчий характер та потребує вивчення на рівні різноманітних суспільних наук; спеціально-наукові методи, які забезпечують дослідження державно-правового регулювання у сфері охорони здоров'я як явища публічно-правового характеру.

У межах проведеного наукового дослідження виокремлена нормативна основа закріплення права людини в галузі охорони здоров'я. З'ясовано, що права людини та громадянина в галузі охорони здоров'я в Україні захищені цілою низкою нормативно-правових актів, ратифікованих міжнародних документів, зокрема, такими, як: Конституція України, яка визнає людину, її життя й здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпеку найвищою соціальною цінністю, Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права, Конвенція про права інвалідів, Конвенція про права дитини, Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод, Європейська соціальна хартія.

У статті доведено, що здоров'я окремої людини та населення у цілому виступають найвищою індивідуальною та соціальною цінністю, найважливішим чинником державотворення та безпеки держави, є базовою складовою людського капіталу та конкурентоспроможності країни й перебуває в тісному інтегральному зв'язку з економікою, наукою та обороноздатністю. Питання охорони здоров'я суспільства стає найціннішим пріоритетом світового масштабу, адже ми всі усвідомлюємо, що здоров'я є безцінним надбанням кожної людини, важливою та необхідною умовою її повноцінного життя. Разом з тим, ми не повинні концентруватись виключно на здоров'ї окремої людини, а враховувати здоров'я окремої нації та всього суспільства у цілому.

У процесі наукового дослідження встановлено взаємозв'язок між сучасними викликами у сфері охорони здоров'я людства та необхідністю переоцінки державами питання зміни політичних курсів у напрямку вирішення проблем реформування системи охорони здоров'я як цінності, що має стратегічне значення для сталого розвитку суспільства і належить до актуальних завдань розвитку сучасної держави та запоруки сприятливої соціально-моральної атмосфери і довіри до держави. З'ясовано, що у процесі державно-правового регулювання у сфері охорони здоров'я можливо виокремити наступні складові: систему органів державної влади і місцевого самоврядування, яка задіяна в процесі здійснення державного регулювання відносин (інституційна складова державно-правового регулювання у сфері охорони здоров'я) та система нормативно-правових актів, що становить правове підґрунтя процесу державно-правового регулювання у сфері охорони здоров'я (нормативна складова державно-правового регулювання у сфері охорони здоров'я). Запропоновано виокремити пріоритетні орієнтири державно-правового регулювання у сфері охорони здоров'я, зокрема, держава має чітко визначити здоров'я населення як пріоритетну умову забезпечення національної безпеки; важливим кроком держави у сфері охорони здоров'я є обрання оптимальної моделі системи охорони здоров'я, яка б змогла врахувати та реалізувати інтереси всіх суб'єктів; пріоритетним напрямком державно-правового регулювання у сфері охорони здоров'я має стати систематизована нормативна основа, що передбачає як впорядкування існуючої нормативно-правової бази у сфері охорони здоров'я, так і створення передумов для забезпечення її гармонізації з європейським законодавством; державно-правове регулювання у сфері охорони здоров'я має орієнтуватись на пріоритетності збереження здоров'я населення як важливої передумови розвитку та стабільності людського капіталу, а отже, відповідного рівня конкурентоспроможності держави; стратегічним орієнтиром державно-правового регулювання у сфері охорони здоров'я є забезпечення ефективної охорони навколишнього природного середовища, що отримує прояв у реалізації державою належної екологічної функції, поєднанні ефективного державного регулювання визначальних сфер екологічної безпеки населення з діяльністю екологічних організацій та структур, що здатні продукувати новітні технології.

Ключові слова: здоров'я населення, державно-правове регулювання, сфера охорони здоров'я, навколишнє природне середовище.

Varych O. G. State and public health: rethinking value orientations

The article explores some of the problems of state regulation in the field of health care through the accumulation and application of a wide range of components of the methodological basis of jurisprudence.

The basis of this scientific research is a system of principles of scientific knowledge, methodological approaches and methods of scientific research, which in an organic combination are able to ensure the comprehensiveness, objectivity and effectiveness of such research. The article uses a system of principles of scientific knowledge (objectivity, systematicity, professionalism, comprehensiveness, responsibility, publicity, etc.), which determine the ideas and provisions that form the basis of any scientific research, including the study of state law regulation of public health. In addition to the principles of scientific knowledge, a functional scientific approach was used in the work, which allows to reveal the problems of state-legal regulation of health care as an important direction of the functional purpose of the state in the field of public health, to determine the priorities of priority and criteria of effectiveness of state-legal regulation health, methods of its application and generalization of the obtained results, which will allow to conceptualize the idea of the value and priority of the state the general regulation of health care in general and its manifestation in the field of public health in particular.

As a cognitive problem state regulation in the health care system was investigated using a system of appropriate methods, including: philosophical and philosophical methods that provide the study of these problems through the plane of the general understanding of the universe and its exceptional value (condition) of life security and human health; general scientific methods, which focus on the objectively conditioned nature of state regulation in the field of public health as a prerequisite for the effective implementation by the state of a function of public health, which is scientific and requires study at the level of various social sciences; special scientific methods that provide research into public health regulation as a phenomenon of public law nature.

Within the framework of the conducted scientific research the normative basis of human rights protection in the field of health care was singled out. It has been found out that human rights and citizens' rights in the field of health care in Ukraine are protected by a number of normative legal acts, ratified international instruments, in particular, such as: the Constitution of Ukraine, which recognizes a person, his life and health, honor and dignity, integrity and security on the highest social value, the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, the Convention on the Rights of Persons with Disabilities, the Convention on the Rights of the Child, the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, European Social Charter.

In the article proved that the health of the individual and the population as a whole are of the highest individual and social value, the most important factor of state formation and security of the state, is a basic component of human capital and competitiveness of the country and is closely integrated with the economy, science and defense. The issue of public health is becoming a top priority worldwide, because we are all aware that health is an invaluable asset to every person, an important and necessary condition for a fulfilling life. At the same time, we must not focus solely on the health of the individual, but take into account the health of the individual nation and of society as a whole.

In the course of the scientific research the relationship between the current challenges in the field of human health and the need for the states to re-evaluate the policy changes in the direction of solving the problems of reforming the health care system as a value that is of strategic importance for the sustainable development of society and related to urgent tasks of development of the modern state and pledges of favorable social-moral atmosphere and trust to the state.

It has been found out that in the process of state-legal regulation in the field of health care it is possible to distinguish the following components: the system of state authorities and local self-government involved in the process of state regulation of relations (institutional component of state-law regulation in the field of health care) and the system of normative legal acts, which constitutes the legal basis of the process of state-legal regulation in the field of health care (the normative component of state-legal regulation in the field of health care). It is proposed to highlight the priority points of state regulation in the field of health care, in particular, the state should clearly define the health of the population as a priority condition for ensuring national security; An important step of the state in the field of health care is to choose the optimal model of the health care system that can take into account and realize the interests of all subjects; Priority direction of the state legal regulation in the field of health care should be a systematic normative basis, which stipulates both the regulation of the existing legal framework in the field of health care and creation of preconditions for ensuring its harmonization with the European legislation; public health regulation should focus on the priority of preserving the health of the population as an important prerequisite for the development and stability of human capital, and therefore the appropriate level of competitiveness of the state; strategic orientation of the state legal regulation in the field of health care is ensuring the effective protection of the environment, which is manifested in the implementation of the state proper ecological function, the combination of effective state regulation of defining areas of environmental safety of the population with the activities of environmental organizations and structures capable of producing new technology.

Keywords: public health, regulation, health care, environment.

DOI: 10.33663/2524-017X-2020-11-17